

РОЗУМЕЙКО ДМИТРО ОЛЕКСІЙОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри цивільного права*

ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБІГУ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ У ПЕРІОД ВОЄННОГО ЧАСУ

За короткий проміжок часу правовідносини у сфері видобутку та обігу криптовалют стали хедлайнером не тільки національної економіки, а й світової, що призвело до запровадження безлічі змін у законодавствах багатьох країн та трансформації більшості цивільно-правових відносин.

Не зважаючи на відсутність чіткого врегулювання відносин, в Україні й до цього моменту було безліч компаній, які здійснювали обмін та видобуток криптовалют. З початку воєнного вторгнення діяльність таких компаній зазнала труднощів, оскільки були призупиненні партнерські програми, відбувались збої в роботі платіжних систем, дефіцит кадрів, і найголовніша проблема – невизначений поточний курс гривні.

Беручи до уваги досвід врегулювання криптовалюти в Японії, США, Сінгапуру, Німеччині, Естонії, Сальвадору слід зазначити, що дані країни прийняли відповідні акти, згідно яким криптовалюти визнані платіжним засобом та дані операції підлягають законному врегулюванню.

Законодавство кожної країни, яка врегулювала обіг криптовалют має свої особливості, і не слід запозичувати їх в повному обсязі під час формування національного законодавства у сфері обігу віртуальних активів. Наприклад, в Японії криптовалюти, зокрема Bitcoin, визнали такими, що мають схожі функції з грошима, однак не легалізували їх як валюту, хоча дозволили використовувати як платіжний засіб [1]. В США Служба внутрішніх доходів відносить віртуальну валюту до власності, що оподатковується. Управління боротьби з фінансовими злочинами визнає Bitcoin валютною цінністю і конвертованою валютою. Комісія з торгівлі товарними ф'ючерсами вважає Bitcoin товаром [2]. В Сальвадорі Bitcoin став законним платіжним засобом у країні внаслідок прийняття відповідного закону, прийнятого 8 червня 2021 року [3]. Після визнання криптовалюти в Сальвадорі кількість власників криптогаманців збільшилась в порівнянні з власниками рахунків в традиційних банках.

Під час формування національного законодавства необхідно браги до уваги особливості національної економіки та швидко реагувати на зміни в суспільних відносинах та геополітичні зміни у світі. Важливо приділити цьому увагу у період воєнного стану, оскільки окремі громадяни країни агресора, які мають активи на її території не можуть відкрито висловлювати фінансову підтримку Україні. Саме з цього приводу Міністерство цифрової трансформації та більшість

благодійних фондів відкрило крипто-рахунки для здійснення благодійних внесків особами, які бажають залишитись анонімними [4].

Здійснюючи огляд законодавчої бази, яка регулює відносини у сфері віртуальних активів, саме так законодавець визначив криптовалюти у Законі України «Про віртуальні активи», який ще не набрав чинності. Це пов'язано з тим, що у Розділі VI ЗУ «Про віртуальні активи» вказано, що даний закон набере чинності після внесення змін до Податкового кодексу, щодо оподаткування операцій пов'язаних з віртуальними активами [5].

Однак, проаналізувавши зміст закону, можна зробити висновки, що цих норм буде недостатньо, оскільки досі залишається незрозумілим процедура використання віртуальних активів. На даному етапі більшість власників віртуальних активів здійснюють обмін за допомогою посередників, або напряму з контрагентами, що сприяє виникненню ризиків втрати цих активів. Також слід зазначити, що в ЗУ «Про віртуальні активи» зазначено, що віртуальні активи не є засобом платежу на території України та не можуть бути предметом обміну на майно (товари), роботи (послуги) [5]. Слід також розуміти, що такі обмеження є через те, що наразі статус віртуальних активів чітко не виражений, відсутні механізми щодо розпорядження криптоактивами, не визначена податкова ставка на здійснення операцій у криптовалюти.

Законопроектом «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами», який комітетом Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики і на теперішній час залишається без руху, передбачається звільнення від оподаткування податком на додану вартість операцій з віртуальними активами та послуг, що надаються постачальниками послуг, пов'язаних з віртуальними активами; встановлення пільгового періоду на оподаткування інвестиційного прибутку від операцій з віртуальними активами; встановлення обов'язку сплати військового збору з суми інвестиційного прибутку; крім того визначається порядок визначення об'єкту оподаткування та декларування доходів, особливості оподаткування операцій із забезпеченими та незабезпеченими віртуальними активами та базові вимоги ведення бухгалтерського та податкового обліку операцій з віртуальними активами [6]. На нашу думку, такі зміни є стимулюючими для розвитку ринку віртуальних активів та здійснення подальших змін для регулювання даних відносин.

Врегулювання відносин пов'язаних з обігом віртуальних активів підвищить рівень конкурентоспроможності цифрової економіки України, збільшить інвестиційну привабливість України для іноземних інвесторів, спростить подальшу цифрову трансформацію України задля спрощення інтеграційних процесів, збільшення робочих місць, підвищення рівня життя українців, підвищення ефективності боротьби з легалізацією коштів, здобутих злочинним шляхом.

Список використаних джерел:

1. Некіт К. Г. Динаміка правового регулювання криптовалют (криптоактивів) у Японії. Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 21 трав. 2021 р.). 2021. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/15278/Некіт%20К.Г..pdf?sequence=1&isAllowed=y>.
2. Логойда В. М. Правовий статус криптовалют в США. Visegrad Journal on Human Rights. 2021. URL: <https://cutt.ly/7KLwTnv>.
3. Reconocimiento de Bitcoin en El Salvador. Asamblea Legislativa. 2021. URL: <https://www.asamblea.gob.sv/node/11282>.
4. Aid Force for Ukraine. Прес-офіс Міністерства цифрової трансформації України. 2022. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/zadoneytiti-na-dopomogu-ukraini-mozhna-v-kriptoaktivakh-digitalbits>.
5. Про віртуальні активи: Закон України від 17.02.2022 № 2074-IX. Верховна Рада України. 2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>
6. Проект ЗУ «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами». 2022. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/ji07134a?an=2>.

Ключові слова: віртуальні активи, криптовалюта, інновації, інформаційні технології, електронні гроші, США, Японія, Сальвадор, віртуальні валюти.

Key words: virtual assets, cryptocurrency, innovations, information technologies, electronic money, USA, Japan, El Salvador, virtual currencies.

БЕЗНОС КОСТЯНТИН ОЛЕКСАНДРОВИЧ

*Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва
імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України, аспірант*

СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПСИХІЧНОГО ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Військовий стан та зовнішня агресія зі сторони Російської Федерації внесла зміни у життя всієї нашої країни, принесла багато страждань, втрат та горя. Більшість населення змушені адаптуватися до нових реалій та умов життя: змиритися із втратами рідних та близьких, змінити сферу роботи, місце проживання, ставлення до політичних процесів та паралельно допомагати протистояти ворогу.

Такі категоричні зміни умов та темпів життя, спровоковані не особистим волевиявленням особи, а в результаті російського вторгнення, що дуже негативно впливає на психічне здоров'я кожного українця.

Сукупність таких негативних факторів на психічне здоров'я людей створює потребу у посиленні психологічної та психіатричної допомоги населенню країни.

За оцінками ВООЗ, 10% людей, які переживають збройні конфлікти, мають серйозні проблеми з психічним здоров'ям. Ще у 10% розвивається поведінка, яка заважає повсякденному життю: найпоширенішими